

Een jongen met de naam Kerstmis

MATT HAIG

Een jongen met de naam
Kerstmis

Vertaald door Karin Pijl

Met tekeningen van Chris Mould

moon

Eerste druk 2016
Tweede druk 2021

Oorspronkelijke titel: *A Boy Called Christmas*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Canongate Books Ltd, 2015
© Matt Haig, 2015
© Vertaling uit het Engels: Karin Pijl, 2016
© Nederlandse uitgave: Moon, Amsterdam 2016
Illustraties © Chris Mould, 2015
Omslag © Netflix 2021. Used with permission.
Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Peter de Lange
Typografie: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 488 6272 6
ISBN 978 90 488 3272 9 (e-book)
NUR 282

www.uitgeverijmoon.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Moon is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Voor Lucas en Pearl

Een bericht van de auteur

Beste lezer,

Toen mijn zoon Lucas zes jaar oud was, stelde hij mij een vraag.

Hij stelde me altijd vragen. Dat doet hij nu hij dertien is nog steeds, maar niet zo vaak meer als hij dat toen deed. Het licht in zijn slaapkamer was net uit en zijn stem zweefde door het donker.

‘Papa, hoe was de Kerstman als kind?’

Het was een goede vraag. Maar het was laat en ik was moe en hij had allang moeten slapen.

‘Ik weet het niet,’ zei ik tegen hem. ‘Daar heb ik nooit echt over nagedacht.’

Maar sommige vragen blijven hangen. En dit was er zo een. En dus besloot ik een antwoord te schrijven. Een antwoord waarin alle belangrijke elementen samenkwamen: de magische krachten, de rode muts, de rendieren, de elfen, de hóóp. En ik voegde wat nieuwe dingen toe, zoals de Waarheidsfee en een zekere muis.

Maar als je een boek schrijft weet je nooit wat het zal worden. En ik had geen idee dat het zo prachtig geïllustreerd zou worden door Chris Mould. Of dat het zo veel lezers zou bereiken. Of dat het een film zou worden.

Een film!

Het was onwerkelijk om het filmproces te aanschouwen. Om door een elfenhuis en een elfenschool te kunnen lopen. Om te zien hoe honderden mensen een fantastische, grote film maakten van iets wat begon als een kleine vraag in het donker.

Ik hou van de film. Ik hou ervan dat regisseur Gil Kenan geïnspireerd werd door het verhaal en fantastische nieuwe elementen toevoegde, maar altijd trouw bleef aan de kern van het verhaal. Het was geweldig om te zien hoe het verhaal opnieuw tot leven kwam, met een aantal van de meest briljante acteurs ter wereld.

Ik hoop dat je van de film en het boek geniet. En als dat zo is, vind je de andere delen in de serie misschien ook wel leuk. *Het meisje dat Kerstmis redde* en *Vader Kerstmis* en ik waren net zo leuk om te schrijven.

Het was de leukste periode in mijn tijd als schrijver: om steeds weer naar Elfhelm te kunnen vertrekken en op zoek te gaan naar de magie wanneer het nodig was.

Ik hoop dat jij er ook wat magie vindt...

Vrolijk kerstfeest!

Matt Haig

Onmogelijk

– Oud elfenvloekwoord

Een doodnormale jongen

Je gaat zo meteen het echte verhaal van Vader Kerstmis lezen.

Ja. Vader Kerstmis.

Misschien vraag je je af hoe ik het echte verhaal van Vader Kerstmis ken. Maar zulke dingen moet je je eigenlijk niet afvragen. Niet meteen aan het begin van een boek. Ten eerste is het ongeleefd. Het enige wat je hoeft te weten, is dat ik het echte verhaal van Vader Kerstmis ken. Anders zou ik het toch niet opschrijven?

Misschien noem je hem niet Vader Kerstmis.

Misschien noem je hem anders.

De Kerstman. Of Santa Claus. Of dikke man met rode jas en slee. Of vreemde man met dikke buik die met rendieren praat en cadeautjes geeft. Of misschien heb je voor de grap zelf een naam bedacht. Maar als je een elf was, zou je hem altijd Vader Kerstmis noemen. De feeën doopten hem Santa Claus en begonnen die naam te verspreiden. Dat deden ze om iedereen in de war te maken, ondeugend als ze zijn.

Maar hoe je hem ook noemt, je weet wie hij is, en dat is het belangrijkste.

Wist je dat er een tijd was dat niemand hem kende? Een tijd waarin hij een heel gewone jongen was die Nikolas heette? Hij woonde ver van de bewoonde wereld, midden in Finland. Hij deed niet aan magie, maar geloofde er wel in. Als kind wist hij heel weinig van de wereld. Zo wist hij alleen hoe paddenstoelensoep smaakte en de koude noorderwind aanvoelde. En de enige verhalen die hij kende, waren de verhalen die hem waren verteld. Verder had hij één stuk speelgoed: een pop gemaakt van een knolraap.

Maar het leven zou veranderen voor Nikolas. Op een manier die hij nooit voor mogelijk had gehouden. Er zouden dingen met hem gebeuren.

Goede dingen.

Slechte dingen.

Onmogelijke dingen.

Maar als jij denkt dat sommige dingen onmogelijk zijn, sla dit boek dan maar weer dicht. Dan is het echt niets voor jou.

Want dit boek staat vól onmogelijke dingen.

Ben je er nog?

Mooi. (Elfen zouden trots zijn.)

Dan gaan we nu beginnen...

De zoon van een houthakker

Nikolas was een gelukkige jongen.

Of eigenlijk was hij dat niet.

Als je vroeg of hij gelukkig was, zou hij ja hebben gezegd. Hij deed ook echt zijn best om gelukkig te zijn, maar soms is dat best lastig. Waar ik heen wil, is dat Nikolas een jongen was die in geluk geloofde, zoals hij ook in elfen, trollen en kabouters geloofde. Maar hij had nog nooit een elf, trol of kabouter gezien. En hij had ook nog nooit echt geluk meegemaakt. In elk geval al heel lang niet meer. Hij had het niet gemakkelijk. Neem nu Kerstmis.

Dit zijn alle kerstcadeaus die Nikolas kreeg. In zijn hele leven.

1. Een houten slee
2. Een pop gemaakt van een knolraap

Meer niet.

Nikolas had echt een zwaar leven. Maar hij maakte er het beste van.

Hij had geen broers of zussen om mee te spelen. En het stadje dat het dichtstbij lag – Kristiinankaupunki (Kris-tie-nan-kou-poen-kie) – was heel ver weg. Het duurde nog langer om er te komen dan om de naam uit te spreken. En er was ook nog eens weinig te doen in het stadje. Je kon er naar de kerk gaan of in de etalage van de speelgoedwinkel kijken.

‘Papa! Kijk! Een houten rendier!’ stamelde Nikolas. Hij drukte zijn neus tegen de ruit. Of: ‘Kijk! Een elfenpop!’ Of: ‘Kijk! De koning in de vorm van een pop!’

En één keer vroeg hij zelfs: ‘Mag ik er een hebben?’

Hij keek omhoog naar zijn vaders gezicht. Een lang, mager gelaat met borstelige wenkbrauwen. Zijn huid was ruwer dan oude schoenen in de regen.

‘Weet je hoe duur hij is?’ zei Joel.

‘Nee,’ zei Nikolas.

Zijn vader hield zijn linkerhand op, met gestrekte vingers. Aan zijn linkerhand had hij maar vierehalve vinger, door een ongeluk met een bijl. Een afgrijselijk ongeluk. Heel veel bloed. Maar laten we daar niet te lang bij stilstaan, want dit is een kerstverhaal.

‘Vierehalve roebel?’

Zijn vader keek boos. ‘Nee. Néé. Vijf. Vijf roebel. En vijf roebel is veel te veel geld voor een elfenpop. Daar kun je een huisje voor kopen.’

‘Een huisje kost toch honderd roebel?’

‘Niet zo slim doen, Nikolas.’

‘U zei toch dat ik moest proberen slim te zijn?’

‘Niet nu. En trouwens, wat moet je met een elfenpop? Je hebt toch die knolraappop die je moeder heeft gemaakt? Kun je niet doen alsof de knolraap een elf is?’

‘Ja, papa. Natuurlijk,’ zei hij. Hij wilde zijn vader niet van streek maken.

‘Wacht maar, jongen. Ik ga heel hard werken en op een dag ben ik rijk. Dan krijg je van mij alle speelgoed die je wilt. En dan kopen we een écht paard en een eigen rijtuig. Als koning en prins rijden we door de stad!’

‘Niet té hard werken, papa,’ zei Nikolas. ‘Soms moet je gewoon spelen. En ik ben écht blij met mijn knolraappop.’

Maar zijn vader moest wel hard werken. Alle dagen hakte hij hout. Hij werkte van zonsopgang totdat het helemaal donker was.

‘Het probleem is dat we in Finland wonen,’ legde zijn vader uit op de dag waarop ons verhaal begint.

‘Woont dan niet iedereen in Finland?’ vroeg Nikolas.

Het was ochtend. Ze waren op weg naar het bos. Onderweg kwamen ze langs de oude stenen put waar ze nooit naar konden kijken. Op de grond lag een dun laagje sneeuw. Joel droeg een bijl op zijn rug. Het metalen blad glinsterde in de koude ochtendzon.

‘Nee,’ zei Joel. ‘Sommige mensen wonen in Zweden. En er wonen ongeveer zeven mensen in Noorwegen. Misschien zelfs acht. De wereld is groot.’

‘Waarom is het een probleem dat we in Finland wonen, papa?’

‘Vanwege de bomen.’

‘Bomen? Ik dacht dat je van bomen hield. Dat je ze daarom omhakt.’

‘Maar er zijn overál bomen. Dus niemand betaalt veel voor...’ Joel bleef staan. Draaide zich om.

‘Wat is er, papa?’

‘Ik dacht dat ik iets hoorde.’ Ze zagen alleen maar berkenbomen en dennen, struiken en heide. Een kleine vogel met een rode borst zat op een tak.

‘Zal me vergist hebben,’ zei Joel onzeker.

Joel keek omhoog naar een reusachtige den. Hij legde zijn hand op de ruwe bast. ‘Deze wordt het.’ Hij begon te hak-

ken. Nikolas ging ondertussen op zoek naar paddenstoelen en bessen.

Hij had nog maar één paddenstoel in zijn mandje toen hij in de verte een dier zag. Nikolas was dol op dieren, maar zag voornamelijk vogels, muizen en konijnen. Heel soms zag hij een eland.

Maar dit was iets groters en sterkers.

Een beer. Een gigantische bruine beer, wel drie keer zo groot als Nikolas. Hij stond op zijn achterpoten. Met zijn reuzenklauwen bracht hij bessen naar zijn bek. Nikolas' hart begon te roffelen van opwinding. Hij besloot het dier van iets dichterbij te bekijken.

Stilletjes liep hij naar voren. Hij was nu best dichtbij.

Ik ken die beer!

Het angstige moment dat hij de beer herkende, was ook het moment dat hij op een takje stapte. Het takje kraakte. De beer draaide zich om en staarde Nikolas recht aan.

Nikolas voelde dat iets zijn arm vastgreep. Stevig. Toen hij zich omdraaide, keek hij in het kwade gezicht van zijn vader.

‘Wat doe je?’ snauwde hij. ‘Wil je soms dood?’

Zijn vader had hem zo stevig vast dat het pijn deed. Toen liet hij los.

‘Wees het bos,’ fluisterde Joel. Dit zei hij altijd als er gevaar dreigde. Nikolas wist nooit wat het betekende. Hij hield zich gewoon stil. Maar het was te laat.

Nikolas herinnerde zich die keer met zijn moeder, toen hij zes jaar was. Zijn vrolijke, zingende moeder met haar

rode wangen. Toen ze water waren gaan halen uit de put, hadden ze precies dezelfde beer gezien. Zijn moeder had toen tegen hem gezegd dat hij moest terugrennen naar het huisje. Dat had Nikolas gedaan. Zij niet.

Nikolas zag dat zijn vader zijn bijl steviger vastpakte. Maar hij zag ook dat zijn vaders handen trilden. Zijn vader trok hem achter zich, voor het geval de beer zou aanvallen.

‘Rennen.’

‘Nee. Ik blijf bij jou.’

Het was niet duidelijk of de beer hen achterna zou jagen. Waarschijnlijk niet. Hij was waarschijnlijk te oud en te moe. Maar hij brulde wel naar hen.

Toen, precies op dat moment, klonk er een fluittoon. Nikolas voelde iets langs zijn oor suizen, iets als een snelle veer. Even later sloeg een pijl met grijze veer in de boom naast de kop van de beer. De beer ging weer op zijn vier poten staan en maakte dat hij wegkwam.

Nikolas en Joel keken achter zich. Ze waren benieuwd wie de pijl had geschoten, maar zagen alleen maar dennenbomen.

‘Het zal de jager zijn geweest,’ zei Joel.

Een week eerder hadden ze een gewonde eland gevonden. Die had precies zo’n pijl met grijze veer in zijn lijf gehad. Nikolas had tegen zijn vader gezegd dat hij het arme dier moest helpen. Zijn vader had toen sneeuw opgeschept en om de wond gedrukt. Daarna had hij de pijl eruit getrokken.

Ze keken nog steeds tussen de bomen door. Ze hoorden een takje kraken, maar zagen nog steeds niets.

‘Oké, Kerstmis, we gaan,’ zei zijn vader.

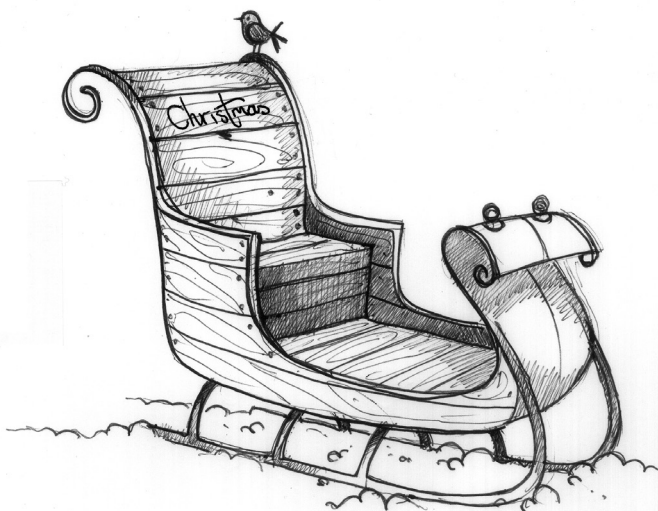
Nikolas was al lang niet meer zo door hem genoemd.

Vroeger maakte zijn vader altijd grapjes en was hij vrolijk. Hij gaf iedereen een bijnaam. Nikolas’ moeder noemde hij ‘Suikerbroodje’. Haar echte naam was Lilja. Nikolas had van hem de bijnaam ‘Kerstmis’ gekregen, omdat hij op eerste kerstdag was geboren. Zijn vader had die naam zelfs in zijn houten slee gegraveerd.

‘Kijk hem nou, Suikerbroodje, onze kleine Kerstmis.’

Tegenwoordig noemde zijn vader hem zelden meer zo.

‘Maar nooit meer beren bekluren, oké? Straks wordt het nog je dood. Blijf bij me in de buurt. Je bent duidelijk nog steeds een kind.’

Nadat Joel een uur hout had gehakt, ging hij op een boomstam zitten.

‘Ik wil je best helpen,’ bood Nikolas aan.

Zijn vader hield zijn linkerhand op. ‘Dit gebeurt er met elfjarigen die een bijl vastpakken.’

Dus bleef Nikolas naar paddenstoelen zoeken. En hij vroeg zich af of elf jaar zijn ooit leuk zou worden.